

Asia: VN/3884/2020

Korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelma

Lausunnonantajan näkemykset saavutettavuuden edistämisen tavoitteista

Tavoite 1

-

Lisähuomioita tavoitteesta 1

-

Tavoite 2

-

Lisähuomioita tavoitteesta 2

-

Tavoite 3

-

Lisähuomioita tavoitteesta 3

-

Tavoite 4

2

Lisähuomioita tavoitteesta 4

Olisi hyvä, jos opetus- ja kulttuuriministeriö kokoaisi vain korkeakoulutusta koskevan katsauksen sijaan määrävuosittain koko maamme koulutuksen tilaa käsittelevän katsauksen. Tämä siitä syystä, että koulutuksella (ei vain korkeakoulutuksella) on keskeinen merkitys väestön osaamisen luomisessa ja uudistamisessa. Tässä yhteydessä olisi tarkoituksenmukaisempaa luoda yhtä koulutussektoria laajempi kokonaiskuva maamme koulutusjärjestelmän nykytilasta ja sen

kehitystarpeista, koska monet ilmiöt ja niiden vaikutukset ovat luonteeltaan hallinnollisia ja myös koulutusasteiden väliset rajat ylittäviä (esim. nuorten syrjäytymiskehitys).

Olisi myös seurattava, miten uudet ratkaisut vaikuttavat ja aikaisemmat linjaukset ovat vaikuttaneet vuosien kuluessa. Myös korkeakouluihin hakeutuvien opiskelijoiden mahdollisuudet hakeutua ja päästä korkeakouluopintoihin pohjautuvat paljolti aikaan jo ennen korkeakouluopintojen aloitusta (esim. menestyminen peruskoulussa ja lukiossa, kotiolot).

Tavoite 5

-

Lisähuomioita tavoitteesta 5

-

Tavoite 6

2

Lisähuomioita tavoitteesta 6

Tavoitteena on, että vuonna 2030 puolet 25-34-vuotiaista suorittaa korkeakoulututkinnon. Se tarkoittaa nähdäksemme sitä, että lukioon sijoittuneiden osuus peruskoulunsa päättävistä pitäisi olla nykyistä suurempi. Esimerkiksi koko maassa ammattikorkeakouluihin valituista 15-19-vuotiaista alle neljänneksellä on taustallaan ammatillinen perustutkinto ja yliopistoihin valituista alle prosentilla. Etelä-Pohjanmaalla vuonna 2019 peruskoulunsa päättäneistä 50 prosenttia jatkoi opiskeluaan heti lukiokoulutuksessa ja 44 prosenttia ammatillisessa koulutuksessa. Lisäksi yliopistot painottavat valintaperusteissaan lukiokoulutuksen tuottamaa osaamista.

Saavutettavuussuunnitelmassa käsitellään erinomaisesti alueellista saavutettavuutta, saatavuutta ja haasteita. Taustaselvitykset ja tutkimukset mm. osoittavat, että alueiden välillä voi olla huomattavat erot koulutuksen saatavuudessa ja että etäisyys oppilaitoksesta vaikuttaa yksilöjen valintoihin niin toisella asteella kuin yliopistotasolla. Tavoitteissa ei kuitenkaan oteta juurikaan huomioon alueellista näkökulmaa. Koulutustason nostaminen Suomessa laaja-alaisesti edellyttää alueellisen näkökulman huomioimista toimenpiteissä, koska alueet poikkeavat toisistaan niin väestön (koulutustaso, hyvinvointi, tulotaso), maantieteen kuin työmarkkinoiden osalta.

Aloituspaiikkojen kohdentamisessa tulisi työmarkkinoiden lisäksi huomioida koulutuksen saatavuuden tasapaino. Tavoitteena tulee olla koulutuksen osalta alueellisen eriarvoistumisen pysäyttäminen.

Tavoite 7

2

Lisähuomioita tavoitteesta 7

Tavoitteeksi esitetään korkeakoulujen yhtenäisen digitaalisen palveluympäristön luomista. Tavoite on hyvä, mutta tärkeää olisi myös muita kieliä kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien huomiointi tämän palveluympäristön luomisessa. Opintojaksoja voi olla muillakin kuin suomen tai ruotsin kielillä, sillä ulkomaalaisista korkeakouluopiskelijoista enemmistö puhuu muita äidinkieliä kuin suomea tai ruotsia. Tämä tuodaan hyvin esiin seuraavan, tavoitteen 8, yhteydessä:

”Korkeakoulut kehittävät opettajankoulutusten opetussuunnitelmia, tavoitteita ja sisältöjä niin, että niissä huomioidaan entistä paremmin kieli- ja kulttuuritietoiseen opetukseen, monikielisyyteen sekä erilaisten oppijoiden kohtaamiseen liittyvä osaaminen”. Sama tulee huomioida myös opiskelijoiden kohdalla.

Korkeakoulujen toimintamallien uudistamisessa tulee tukea korkeakoulujen yhteistyötä ja vahvistaa mm. yliopistokeskusten toimintaa luomalla niiden toiminnassa mukana oleville yliopistoille riittävät kannusteet koulutustarjonnan kehittämiseen myös yliopistokeskusten vaikutusalueilla.

Tavoite 8

-

Lisähuomioita tavoitteesta 8

-

Tavoite 9

2

Lisähuomioita tavoitteesta 9

Parhaillaan suunnitellaan työvoimapalvelujen siirtoa kokonaan kuntien vastuulle vuoden 2024 aikana. Työvoimapalveluiden siirtäminen kuntien hoidettavaksi tarkoittaa, että tarvitaan entistä enemmän alueellista ja omaehtoista työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointia, jossa myös korkeakoulujen eri alueilla on syytä olla mukana.

Korkeakoulujen koulutusvastuiden tulisi nykyistä enemmän ottaa huomioon myös alueelliset erot työmarkkinoiden ominaispiirteissä. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla on huomattavan paljon pieniä yrityksiä, joille lähellä oleva korkeakoulutus on tärkeää. Kaikkea koulutusta ei voida antaa vain digitaalisten palveluiden välityksellä.

Tavoitteena tulee olla edistää pitkäjänteisen yhteistyön syntymistä korkeakoulujen ja työelämän organisaatioiden välille. Tavoitteena on enakoiva ja kohdennettu koulutustarjonta työelämän tarpeisiin. On lisättävä mahdollisuuksia suorittaa korkeakoulututkinto työn ohessa. Samoin työelämässä josaatua osaamista on hyödynnettävä koulutusten toteutuksessa.

Tavoite 10

1

Lisähuomioita tavoitteesta 10

Varmistetaan uusien koulutuspalvelujen saavutettavuus erilaisilla alueilla. Vahvistetaan koulutuksen vaikuttavuutta ja vetovoimaa edistämällä erilaisten osallistujien välistä vuorovaikutusta koulutuksen toteutuksessa.

Tavoite 11

2

Lisähuomioita tavoitteesta 10

Saavutettavuuden hyväksi tehty työ ja tulokset huomioidaan selkeästi korkeakoulujen tulosohjauksessa.

Tavoite 11

-

Lisähuomioita tavoitteesta 11

-

Tavoite 12

-

Lisähuomioita tavoitteesta 12

-

Tavoite 13

-

Lisähuomioita tavoitteesta 13

-

Tavoite 14

-

Lisähuomioita tavoitteesta 14

-

Tavoite 15

-

Lisähuomioita tavoitteesta 15

-

Tavoite 16

-

Lisähuomioita tavoitteesta 16

-

Tavoite 17

-

Lisähuomioita tavoitteesta 17

-

Tavoite 18

-

Lisähuomioita tavoitteesta 18

-

Tavoite 19

-

Lisähuomioita tavoitteesta 19

-

Tavoite 20

-

Lisähuomioita tavoitteesta 20

-

Tavoite 21

-

Lisähuomioita tavoitteesta 21

-

Tavoite 22

2

Lisähuomioita tavoitteesta 22

Tavoitteen toteuttamisessa myös alueellisten erojen huomiointi on syytä ottaa huomioon. Tutkimuksen avulla on seurattava aktiivisesti koulutusmahdollisuuksien ja koulutustason kehitystä erilaisilla talousalueilla maassa.

Tavoite 23

-

Lisähuomioita tavoitteesta 23

-

Tavoite 24

-

Lisähuomioita tavoitteesta 24

-

Tavoite 25

-

Lisähuomioita tavoitteesta 25

-

Tavoite 26

-

Lisähuomioita tavoitteesta 26

-

Tavoite 27

2

Lisähuomioita tavoitteesta 27

Pidämme kannatettavana ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrän lisäämistä. Tässä tulee kuitenkin ottaa huomioon alueiden erilaiset laadulliset ja määrälliset tarpeet koulutettavien ja tarvittavien osaajien suhteen. Englanninkielisen koulutustarjonnan lisäämisestä eri alueilla on huolehdittava.

Tavoite 28

1

Lisähuomioita tavoitteesta 28

Kansainvälisten osaajien integroimiseksi tuetaan alueellisten avaintoimijoiden yhteistyöverkostojen syntymistä. Verkoston avulla toteutetaan laajasti erilaisia integroitumista edistäviä toimenpiteitä.

Tavoite 29

-

Lisähuomioita tavoitteesta 29

-

Tavoite 30

1

Lisähuomioita tavoitteesta 30

Yrityksissä olevat harjoittelupaikat ovat ulkomaalaisille opiskelijoille tärkeitä, sillä näin heillä on paremmin mahdollisuuksia perehtyä suomalaiseen yhteiskuntaan ja sen toimintaan sekä työmarkkinoihin sekä parantaa kielitaitoaan. Ulkomaalaiset opiskelijat voivat myös osaamisellaan ja kielitaitonsa ansiosta tarjota vientiyrityksille mahdollisuuksia laajentaa vientiään kotimaidensa markkinoille.

Opintojen aikaisessa ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden verkostoitumisessa hyödynnetään alueellisia yhteistyömalleja. Ne pystyvät tukemaan uudenlaisen kulttuurin syntymistä työelämään.

Tavoite 31

1

Lisähuomioita tavoitteesta 31

Osana jatkuvan oppimisen toteuttamista edistetään kirjastopalvelujen saatavuutta myös korkeakoulujen pääkampusten ulkopuolella.

Tavoite 32

-

Lisähuomioita tavoitteesta 32

-

Tavoite 33

-

Lisähuomioita tavoitteesta 33

-

Tavoite 34

-

Lisähuomioita tavoitteesta 34

-

Tavoite 35

-

Lisähuomioita tavoitteesta 35

-

Tavoite 36

-

Lisähuomioita tavoitteesta 36

-

Tavoite 37

1

Lisähuomioita tavoitteesta 37

Digiosaamisen vaikuttavassa ja laaja-alaisessa lisäämisessä kiinnitetään huomiota henkilökohtaisen tuen saamiseen koulutuksessa joka puolella maata.

Tavoite 38

-

Lisähuomioita tavoitteesta 38

-

Tavoite 39

-

Lisähuomioita tavoitteesta 39

-

Tavoite 40

-

Lisähuomioita tavoitteesta 40

-

Tavoite 41

-

Lisähuomioita tavoitteesta 41

-

Tavoite 42

-

Lisähuomioita tavoitteesta 42

-

Tavoite 43

-

Lisähuomioita tavoitteesta 43

-

Tavoite 44

2

Lisähuomioita tavoitteesta 44

Pätevöitymiskoulutuksen saatavuudessa kiinnitetään erityistä huomiota koulutuksen alueelliseen saatavuuteen. Koulutuksen erilainen saatavuus voi johtaa entistä suurempiin alueellisiin ongelmiin pätevien ammattilaisten saatavuudessa. Se edelleen vaikuttaa suoraan palvelujen tasoon ja tasavertaisten palvelujen saatavuuteen.

Tavoite 45

-

Lisähuomioita tavoitteesta 45

-

Tavoite 46

-

Lisähuomioita tavoitteesta 46

-

Tavoite 47

-

Lisähuomioita tavoitteesta 47

-

Tavoite 48

-

Lisähuomioita tavoitteesta 48

-

Tavoite 49

-

Lisähuomioita tavoitteesta 49

-

Tavoite 50

-

Lisähuomioita tavoitteesta 50

-

Lausunnonantajan muita huomioita luonnoksesta

-

Rossinen Marko
Etelä-Pohjanmaan liitto